

KORRESPONDENCYA.

Do redakcyi Biblioteki Warszawskiej.

Z przyjemnością czytamy w Bibl. Warsz. w zeszycie za miesiąc maj 1864 roku, że Krakowianin *Faustyn Cengler* artysta rzeźbiarz pracuje obecnie nad dziełem o *rzeźbiarstwie*. Ważnym to będzie nabytkiem, powiada tamże Bibl. Warsz. dla piśmiennictwa polskiego.

Nie wiemy wszakże jak się ów autor z zadania swego wywiąże? Przedmiot to trudny, rozległy, bogaty, a nadewszystko długiego wymaga badania. Jeżeli zresztą p. Cengler zamierza pisać historią *rzeźbiarstwa polskiego*, to mu Warszawa źródeł po temu trochę dostarczyć potrafi; lecz jeśli autor zamierza napisać *historię rzeźb w ogóle*, to to jest przedmiot tak już wszechstronny, że źródeł do tego trzeba szukać po księgozbiorach w Europie! Zajęci tym samym będąc przedmiotem co i p. Cengler, w czasie kilkoletnich naszych zagranicznych podróży, skrzętnie zbieraliśmy przeróżne źródła nie tylko do *historii rzeźb*, lecz nadto do wszelkich sztuk pięknych. Dla prostej tylko korzyści wymienię choć w części te źródła, które w mym księgozborze posiadam, tém bardziej, że się to nada być może i p. Cenglerowi poniekąd. Oto są one:

- 1) *Storia di Scultura del suo resorgimento in Italia del Conte Leopoldo Cicognaza Prato 1823, w siedmiu tomach.*
- 2) *Storia della Scultura del suo risorgimento fino al secolo di Canova.*
- 3) *Pinacoteca del palazzo Reale delle scienze e delle arti di Gironi 1812.*
- 4) *De origine et usu obeliscorum. auctore Zoega Dano Roma 1797.*
- 5) *Roma Subterranea opera Pauli Aringhi Parigi 1659 (cum tabulis).*
- 6) *Lettera sopra la colonna dell' Imperatore Foca. Roma 1813.*
- 7) *Del monumenti sepolchrale degli Orazii e Curiazii 1834. Roma.*
- 8) *Symbolica Aegyptiorum Nicolao Caussino Parisiis 1647.*
- 9) *Laurentii Pignorii Mensa Isiaca 1669 Amstel.*
- 10) *Bonvicini Compendio Storico delle belli arti.*
- 11) *Gemmarum et lapidum historia Boetius de Boot 1647.*
- 12) *Tiraboschi storia della litteratura Italiana Firenze 1774,*

13) Luigi Lanzi storia pittorica dell Italia. 14) Raphaelis Fabretti de columna Trojani 1690. Romae. 15) Museum Veronense 1749. 16) Monumenta Matthaeciana. Roma 1779. 17) Principii fondamentali dello stylo gotico. 18) Guattani memorie encyclopediche Romane. 19) Serie degli uomini illustri nella pittura, scultura et archit. 1769 Fir. 20) Cesare Ripa nova iconologia 1618 Padova. 21) Sculpturae del palazzo della villa Borghese. Roma 1796. 22) Requeno Saggi sul ristabilimento dell antica arte de' greci e Romani. 23) Baglione Vitte di pittori, sculptori etc. 1642 Roma. 24) Visconti storia di Roma monumenti antichi. 25) Fumagali Paulo. Pompeia, trattato storico. 26) Pistolesi Il Vaticano descritto ed illustrato. Roma 1829. 27) *Domenico Bracci* Commentaria de *antiquis Sculptoribus* 1784 Firenze. 28) Fran. Gori Thesaurus gemmarum Antiquarum 1750 Flor. 29) Quirino Iconografia Graeca. 30) Delle origine, delle leggi, delle arti e dei loro progressi presso antichi popoli. Venezia 1818. 31) Jansen Essai sur l'origine de la gravure en bois et en taille. 32) Soprani Raphaelle de vitte de pitton sculptori ect. 1674 Genova. 33) Winkelman Histoire de l'art chez les anciens. 34) Etienne Falconet statueire Oeuvres relatifs aux beaux arts. 35) Nather traité de la méthode antique de graver en pierre fines 1754. 36) Monumenta Etrusca musei Guarnacci. 37) Opera di Canova. 38) *Ciampini* vetera monumenta in quibus musiva opera sacrarum 1690. 39) Winkelman description des pierres gravées du feu baron Stosch. 40) Marmora Taurinensia. 41) Carradori Istruzioni elementari per gli studiosi della scultura. 42) De l'usage des statues chez les Anciens. Bruxelles 1768. 43) Vasari Vita de pittori sculptori etc. 44) Des-camps La vie de peintres flamands, allemands et hollandois 1753. 45) Recherches sur l'art statueire 1805 Paris. 46) Marmora Oxeniensia 1763 Oxonii. 47) Columna Cochlis M. Aurelio in Germania et Sarmatia 1704, Romae. 48) Canova opere di scultura Firenze 1809. 49) Paulo Lomazzo trattato del arte della scultura ect. 50) Thorwaldsen's Werke i t. d. i t. d. oprócz dzieł nowych, współczesnych niemieckich i innych.

Trudno tu nawet wypisać ile w tej rzeczy już pracowano w Europie; tylko w naszej ubogiej, pod każdym względem, Polsce, nie prawie jeszcze na polu tej pracy nie zrobiono ważnego. Z tém wszystkiem są już poniekąd z łaski Boga i u mnie bogate nagromadzone i materyały i źródła, na których podstawie coś się wysnuje z czasami. Nie mogłem wymienić wszystkiego co się w obrębie tej rzeczy w mej bibliotece zawiera, bo o tém trzebaby było odrębny pisać katalog i długi i szczegółowy. Dla próby wskazałem tylko niektóre, by zwrócić ku temu uwagę i p. Cenglera i innych, co się tej sprawie oddają.

d. 21 Czerwca 1864 roku.
Z Podola.

Maryan Gorzkowski.

